

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

BREGNINGE GAMLE SKOLE

GULDBORGSUND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	19.10.2010
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild
Journalnummer:	2010.7.82.07/376-0001
Kommune:	Guldborgsund Kommune
Adresse:	Bregningevej 43, 4871 Horbelev
Betegnelse:	Bregninge Gamle Skole
Fredningsår:	1970
Omfang:	<i>Skolebygningen og det bagved liggende udhus (1805)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Bregninge Gamle Skole ligger i udkanten af landsbyen, tilbagetrukket fra hovedgaden.

Bregninge gamle Skole består af to bygninger; en tidligere skolebygning samt en staldbygning, hver med en mindre sidefløj, som ligger omkring et pigstensbelagt gårdrum.

Skolebygningen vender facaden mod syd og den store have, mens den korte sidefløj vender mod vest. Skolebygningen er hvidmalet og grundmuret over en sokkel af tilhugget granit. Facaden mod haven har kvaderliséner, to bredere partier med samme kvadrering og medaljoner, samt en muret gesims. Vinduerne er ældre småsprossede korspostvinduer, og dørene er flammerede halv- og heldøre, samt en havedør med småsprosset glasfyldning. Døre og vinduer er blåmalede. Taget er et halvvalmet stråtag og sidefløjen har et heltag i strå samt en gavltrekant, som er afsluttet af en lodret bræddebeklædning. Tagene har stråtagkviste og kragtræer i mønningen samt i alt fire hvide skorstene med sokkel og gesims.

Skolebygningen fungerer som bolig og indvendigt er bevaret mange ældre bygningsdetaljer og overflader. Bygningen har nyere køkken og bad. I den ældre kampestensatte kælder under den østlige del af bygningen er bevaret en stor ældre, teglmuret bageovn samt et muret brøndhul. På loftet er indrettet et værelse i sidefløjens gavl med nyere overflader, resten af loftet er uudnyttet og der er ældre bræddegulv.

Staldbygningen vender gårdsiden mod syd og sidefløjen vender mod øst. Staldbygningen er opført i bindingsværk, der er sortopstolpet og med hvidmalede tavler. Bygningen er rejst på syldesten. Staldvinduer er af støbejern, port samt hel- og halvdøre, der alle er udført som revledøre, er sortmalede. Stråtaget er halvvalmet mod vest og halvvalmet mod syd, og har høgab samt kragtræer i mønningen. I gavlen mod vest er de to midterste fag fjernet, og i begge yderfag er

tavlene kun udfyldt under løsholten. Det delvist åbne rum fungerer som overdækket terrasse, og har nyere mønsterlagt teglgulv.

Staldbygningen fungerer som garage og depot. I nordlængen er der etableret et nyt etagedæk mod høløftet samt en ny stolpekonstruktion. Gulvene er støbte.

— BYGNINGSHISTORIE

Ved udskiftningen af Classens ejendomme blev det besluttet at oprette tre nye skoler; Karleby, Bregninge og "Lundeskolen" i Tåstrup, der hver fik tildelt 6 tdl. jord, hvad der var dobbelt så meget som husmændene fik. I 1803 besluttede Det Classenske Fideicommis, at skolerne skulle indrettes som de "Classenske skoler" ved Frederiksværk.

Byggeriet iværksattes i 1805, og skolen var i brug indtil 1908, hvor den blev afløst af kommuneskolen, vest for den gamle skole.

Bregninge gamle skole, der udgøres af den hvidkalkede og stråttækte skolebygning med et bagved liggende udhus fra 1805, blev bygningsfredet i 1970.

— KILDER

www.museum-online.dk/kultur_m_rapport/Stubbek.pdf

Fideicommis p. 367 ff.

Fredede Bygninger p.145.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bregninge Gamle Skoles miljømæssige værdi ligger i den helstøbte helhed, som udgøres af de to stråttækte længer med sidefløje og det langstrakte, pigstensbelagte gårdrum, der opstår mellem de to vinkelformede længer.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Bregninge Gamle Skole har kulturhistorisk værdi idet den repræsenterer en typisk skoleudvikling i en mindre landsby, hvor den ældre stråttækte skolebygning erstattes af en nyere grundmuret skolebygning i flere etager.

Endvidere har staldbygningens bindingsværk med skråbånd og stor stolpeafstand samt de gennemstukne bjælkeender kulturhistorisk værdi, idet de vidner om en egnstradition samt tidligere tiders

byggeskik. Der er tillige værdi i høgabene og svinelemmen, der vidner om bygningens tidligere funktion som stald.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Bregninge Gamle Skole har arkitektonisk værdi ved at være et meget homogent anlæg med længer og sidefløje samlet omkring en mindre, langstrakt pigstensbelagt gårdsplads.

Skolebygningens arkitektoniske værdier knytter sig til bygningens imponerende volumen samt til den prominente haveside, der arkitektonisk er rigere udsmykket end bygningens øvrige facader med kvadrede liséner samt to bredere, kvadrede partier med centralt placerede medaljoner. Havesiden højner bygningens arkitektoniske udtryk og i fornemhed hæver bygningen fra et almindeligt stuehus på en gård.

Bygningens materialeholdning i strå og puds, den enkle facadekomposition samt farveholdningen i hvid og blå giver bygningen sin karakter. Skorstenene i rygningen fuldender bygningens udtryk og giver den arkitektonisk værdi, sammen med de bevarede ældre vinduer og døre. Tillige skal den indmurede dørklokke i messing fremhæves.

Indvendigt knytter de arkitektoniske værdier sig til stuehusets imponerende rumhøjde samt til de lavtsiddende vinduer, der er med til at give bygningen et meget lyst indre. Endvidere knytter de arkitektoniske værdier sig til de ældre bygningsdetaljer; de fritliggende bjælker med bræddeloft, det oprindelige bræddegulv, ølandsfliserne i forstue og arbejdsværelse, de ældre fyldningsdøre, gerichter og messinggreb samt vinduesnichernes enkle lysningspaneler. Endvidere knytter de arkitektoniske værdier sig til kælderens gulv af pigsten og tegl samt til den ældre bageovn med de imponerende udvendige mål på 2,5 gange 3 meter, tillige med det ældre murede brøndhul.

Skolebygningen og staldbygningen samles visuelt ved anvendelsen af stråtag med kragtræer i mønningen samt ved de roterede, ens vinkelbyggede volumener. Konstruktionsmæssigt og farvemæssigt har bygningerne to forskellige udtryk, som passer til deres forskellige funktioner.

I kontrast til skolebygningen står staldbygningens nedtonede arkitektur, der med sin sortmalede, spartanske bindingsværkskonstruktion med stor stolpeafstand, udelukkende er funktionelt betinget. De ældre revledøre, porten og staldvinduerne har tillige stor værdi for bygningens helstøbte udtryk.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Bregninge Gamle Skoles ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til de vinkelbyggede længer samlet omkring gårdspladsen. Til skolebygningens oprindelige materialeholdning samt til den imponerende bygningskrop med den udsmykkede haveside, tillige med de ældre vinduer og døre, stråtaget og skorstenspiberne i rygningen.

I staldbygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til stråtaget, bindingsværket, de gennemstukne bjælkeender samt den ældre port, de ældre døre og vinduer. Hertil kommer den generelle, traditionelle materialeholdning.

I skolebygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den ældre materialeholdning med alle ældre bygningsdetaljer, herunder de ældre lysningspaneler, døre og gerichter samt kældrens pigstengulv og ældre bageovn.

— ANBEFALINGER

Det anbefales at pigstensbelægningen i gårdrummet fremover fortsat bevares, idet det er værdifuldt for Bregninge Gamle Skoles samlede arkitektoniske udtryk.